

Câu chuyện “phản khoa học”

Cuốn sách điện tử này xem xét nền tảng triết học của việc dán nhãn các nhà phê bình GMO là "phản khoa học", truy tìm nguồn gốc của nó là chủ nghĩa khoa học và phong trào lịch sử nhằm giải phóng khoa học khỏi triết học.

Được in trên 16 tháng 12, 2024

Tranh luận về GMO

Một quan điểm phê phán về thuyết ưu sinh

Mục lục (TOC)

1. Một tòa án dị giáo hiện đại

- 1.1. 🛡️ Scientific American: chống phản khoa học như khủng bố
- 1.2. 🇵🇭 Nông dân Philippines bị miêu tả là những người theo chủ nghĩa phản khoa học
- 1.3. 🧔 Giáo sư triết học Justin B. Biddle
- 1.4. 🇷🇺 Liên minh Khoa học: Những người phản đối GMO và những kẻ troll Nga gieo rắc nghi ngờ về khoa học

2. 🤖 Nguồn gốc triết học

- 2.1. 🎓 Nhà triết học Friedrich Nietzsche về nỗ lực giải phóng triết học của khoa học

3. 🤔 Quyền bá chủ của khoa học

- 3.1. 🌱 Nhà triết học Hereandnow
- 3.2. 🤔 Nhà triết học Daniel C. Dennett

4. Sự kết luận

- 4.1. 🎓 Nhà triết học David Hume về Khoa học và Giá trị

Câu chuyện ' Phản khoa học '

Một tòa án dị giáo hiện đại

Trong những năm gần đây, một xu hướng đáng lo ngại đã xuất hiện trong các diễn ngôn khoa học: dán nhãn cho những người chỉ trích và hoài nghi, đặc biệt là những người đặt câu hỏi về thuyết ưu sinh và GMO, là *phản khoa học* hoặc *tham gia vào một cuộc chiến chống khoa học*.

Lời hùng biện này, thường đi kèm với những lời kêu gọi truy tố và đàn áp, mang một nét tương đồng đáng kinh ngạc với những tuyên bố dị giáo trong lịch sử. Bài viết này sẽ tiết lộ rằng câu chuyện phản khoa học hay *chiến tranh chống khoa học* này không chỉ đơn thuần là sự bảo vệ tính toàn vẹn của khoa học, mà còn là biểu hiện của những sai sót giáo điều cơ bản bắt nguồn từ *chủ nghĩa khoa học* và nỗ lực kéo dài hàng thế kỷ nhằm giải phóng khoa học khỏi những ràng buộc về đạo đức và triết học.

Giải phẫu của một tòa án dị giáo hiện đại

Việc tuyên bố các cá nhân hoặc nhóm là *phản khoa học* là cơ sở cho sự đàn áp, lặp lại các cuộc điều tra tôn giáo trong quá khứ. Đây không phải là cường điệu mà là một thực tế nghiêm túc được chứng minh bằng những phát triển gần đây trong diễn ngôn khoa học và công chúng.

Năm 2021, cơ sở khoa học quốc tế đưa ra yêu cầu đáng báo động. Như đã đưa tin trên tạp chí Scientific American, họ kêu gọi chống phản khoa học như một mối đe dọa an ninh ngang bằng với chủ nghĩa khủng bố và phổ biến hạt nhân:

(2021) Phong trào Antiscience đang leo thang, phát triển ra toàn cầu và giết chết hàng nghìn người

Antiscience đã nổi lên như một lực lượng thống trị và có tính sát thương cao, và là lực lượng đe dọa an ninh toàn cầu, cũng như khủng bố và phổ biến vũ khí hạt nhân. Chúng ta phải tổ chức một cuộc phản công và xây dựng cơ sở hạ tầng mới để chống lại sự phản khoa học, giống như chúng ta đã làm đối với những mối đe dọa được công nhận và thiết lập rộng rãi hơn này.

Antiscience hiện là một mối đe dọa an ninh lớn và đáng gờm.

Nguồn: [Scientific American](#)

Lời hùng biện này vượt xa sự bất đồng về mặt học thuật. Đó là lời kêu gọi vũ trang, coi chủ nghĩa hoài nghi khoa học không phải là một phần tự nhiên của quá trình khoa học mà là mối đe dọa đối với an ninh toàn cầu.

Một ví dụ thực tế: Trường hợp Philippines

Trường hợp phản đối GMO ở Philippines cung cấp một ví dụ rõ ràng về cách câu chuyện này diễn ra trên thực tế. Khi nông dân Philippines phá hủy một cánh đồng thử nghiệm Lúa vàng biến đổi gen được bí mật trồng mà không có sự đồng ý của họ, họ đã bị các phương tiện truyền thông toàn cầu và các tổ chức khoa học coi là *những kẻ phản khoa học*. Đáng lo ngại hơn, họ bị đổ lỗi là nguyên nhân gây ra cái chết của hàng nghìn trẻ em - một cáo buộc sâu sắc rằng, khi xét trong bối cảnh kêu gọi chống *phản khoa học* như một hình thức khủng bố, nó có một ý nghĩa đáng sợ.

**GOLDEN RICE, NO ENTRY!
SHUTDOWN IRRI!**

(2024) Gạo vàng GMO 🇵🇭 Philippines : Một trường hợp ví dụ về một cuộc điều tra phản khoa học

Nguồn: [/philippines/](#)

Việc dán nhãn cho những người phản đối GMO là *phản khoa học* không chỉ giới hạn ở những sự cố riêng lẻ. Như triết gia **Justin B. Biddle** đã quan sát thấy trong nghiên cứu sâu rộng của mình về chủ đề này, câu chuyện kể này đã trở nên phổ biến trong báo chí khoa học. Biddle, Phó Giáo sư và Giám đốc Bộ môn Triết học tại Viện Công nghệ Georgia, chuyên nghiên cứu về các câu chuyện phản khoa học và *chiến tranh chống lại khoa học*. Công trình của ông cho thấy những khái niệm này đang được vũ khí hóa như thế nào để chống lại những người chỉ trích sự đồng thuận khoa học, đặc biệt là trong các cuộc tranh luận xung quanh 🧬 thuyết ưu sinh, GMO và những nỗ lực khoa học nhạy cảm về mặt đạo đức khác.

(2018) "Sự cuồng nhiệt phản khoa học"? Giá trị, Rủi ro Epistemic và Tranh luận về GMO

Câu chuyện “*phản khoa học*” hay “*chiến tranh với khoa học*” đã trở nên phổ biến trong giới phóng viên khoa học. Mặc dù không có nghi ngờ gì về việc một số người phản đối GMOs có thành kiến hoặc thiếu hiểu biết về các sự kiện liên quan, nhưng xu hướng chung mô tả các nhà phê bình là *phản khoa học* hoặc tham gia vào một cuộc chiến về khoa học là cả sai lầm và nguy hiểm.

Nguồn: [PhilPapers](#) (sao lưu PDF) | Triết gia **Justin B. Biddle** (Georgia Institute of Technology)

Biddle cảnh báo rằng xu hướng chung chúng coi các nhà phê bình là *phản khoa học* hoặc tham gia vào một cuộc chiến chống lại khoa học vừa *sai lầm* vừa *nguy hiểm*. Mỗi nguy hiểm này trở nên rõ ràng khi chúng ta xem xét cách mà nhãn hiệu phản khoa học đang được sử dụng để vô hiệu hóa không chỉ những bất đồng về thực tế mà còn cả những phản đối về mặt đạo đức và triết học đối với một số thực tiễn khoa học nhất định.

Một ví dụ về lối hùng biện này đến từ Liên minh Khoa học, tổ chức đã xuất bản một bài báo đánh đồng sự phản đối GMO với các chiến dịch thông tin sai lệch 🇷🇺 của Nga :

(2018) Hoạt động chống GMO gieo rắc nghi ngờ về khoa học

Những kẻ lừa đảo của Nga, được hỗ trợ bởi các nhóm chống GMO như Trung tâm An toàn Thực phẩm và Hiệp hội Người tiêu dùng Hữu cơ, đã thành công đáng kể trong việc gieo rắc nghi ngờ về khoa học trong dân chúng nói chung.

Nguồn: Liên minh Khoa học

Sự hoài nghi về GMO với việc gieo rắc nghi ngờ về khoa học và việc so sánh với 🧑🌾 những kẻ troll người Nga không chỉ đơn thuần là hoa mỹ khoa trương. Nó là một phần của câu chuyện rộng hơn coi chủ nghĩa hoài nghi khoa học là một hành động gây hấn chống lại chính khoa học. Khuôn khổ này mở đường cho kiểu truy tố và trấn áp được yêu cầu trong những biểu hiện cực đoan hơn của câu chuyện phản khoa học.

Nguồn gốc triết học của câu chuyện phản khoa học

Để hiểu bản chất thực sự của câu chuyện phản khoa học, chúng ta phải nghiên cứu sâu hơn về nền tảng triết học của nó. Về cốt lõi, câu chuyện này là sự thể hiện của *chủ nghĩa khoa học* - niềm tin rằng kiến thức khoa học là dạng kiến thức có giá trị duy nhất và khoa học có thể và nên là trọng tài cuối cùng cho mọi câu hỏi, kể cả những câu hỏi về đạo đức.

Niềm tin này có nguồn gốc từ phong trào *giải phóng khoa học*, một nỗ lực kéo dài hàng thế kỷ nhằm giải phóng khoa học khỏi những ràng buộc về triết học và đạo đức. Như triết gia **Friedrich Nietzsche** đã quan sát trong *Beyond Good and Evil* (Chương 6 - Chúng tôi là học giả) ngay từ năm 1886:

Tuyên bố về sự độc lập của con người khoa học, sự giải phóng của anh ta khỏi triết học, là một trong những hậu quả tinh vi hơn của tổ chức dân chủ và vô tổ chức: sự tự tôn vinh và tự phụ của người có học giờ đây nở rộ ở khắp mọi nơi, và trong nó mùa xuân đẹp nhất - điều đó không có nghĩa là trong trường hợp này sự tự khen ngợi có vẻ ngọt ngào. Ở đây cũng có bản năng của quần chúng kêu lên: “Tự do khỏi tất cả các bậc thầy!” và sau khi khoa học, với những kết quả hạnh phúc nhất, chống lại thần học, vốn là “người hầu” của nó đã quá lâu, giờ đây, trong sự bừa bãi và bừa bãi của mình, nó đề xuất đặt ra các quy luật cho triết học, và đến lượt nó đóng vai “bậc thầy” - tôi đang nói gì! để chơi TRIẾT HỌC trên tài khoản của chính mình.

Động lực giành quyền tự chủ khoa học tạo ra một nghịch lý: để thực sự đứng một mình, khoa học đòi hỏi một sự *chắc chắn* về mặt triết học trong các giả định cơ bản của nó. Sự chắc chắn này được cung cấp bởi niềm tin giáo điều vào *chủ nghĩa đồng nhất* - ý tưởng cho rằng các sự kiện khoa học có giá trị mà không cần đến triết học, độc lập với trí óc và ∞ thời gian.

Niềm tin giáo điều này cho phép khoa học khẳng định một loại trung lập về mặt đạo đức, được chứng minh bằng điệp khúc phổ biến rằng *khoa học là trung lập về mặt đạo đức*, vì vậy *bất kỳ phán xét đạo đức nào về nó chỉ đơn giản phản ánh sự mù chữ về mặt khoa học*. Tuy nhiên, tuyên bố về tính trung lập này bản thân nó là một quan điểm triết học và là một quan điểm có vấn đề sâu sắc khi áp dụng cho các câu hỏi về giá trị và 🚫 đạo đức.

(2018) Những tiến bộ vô đạo đức: Khoa học có đang mất kiểm soát?

Đối với hầu hết các nhà khoa học, sự phản đối về mặt đạo đức đối với công việc của họ là không có giá trị: khoa học, theo định nghĩa, là trung lập về mặt đạo đức, vì vậy bất kỳ phán xét đạo đức nào về nó chỉ đơn giản phản ánh sự mù chữ về mặt khoa học.

Nguồn: [New Scientist](#)

Mối nguy hiểm của quyền bá chủ khoa học

Mối nguy hiểm của quyền bá chủ khoa học này được trình bày một cách hùng hồn trong một cuộc thảo luận trên diễn đàn triết học phổ biến, được xuất bản trên GMODebate.org dưới dạng Sách điện tử:

(2024) Về quyền bá chủ phi lý của khoa học

Một cuốn sách không có hồi kết... Một trong những cuộc thảo luận triết học phổ biến nhất trong lịch sử cận đại.

Nguồn: GMODebate.org

Tác giả của cuộc thảo luận trên diễn đàn, Hereandnow, lập luận:

Khoa học thuần túy thực sự là một sự trừu tượng... Toàn bộ mà từ đó nó được trừu tượng hóa là tất cả những gì có, một thế giới, và thế giới này về bản chất là tràn ngập ý nghĩa, khôn lường, khó hiểu trước sức mạnh của kính hiển vi.

... khi khoa học thực hiện các động thái để nói thế giới là gì, nó chỉ đúng trong phạm vi lĩnh vực của nó. Nhưng triết học, vốn là lĩnh vực rộng mở nhất, không có công việc gì mang lại lợi ích này ngoài việc đan xen khoa học hoặc thợ nề. Triết học là lý thuyết bao gồm tất cả, và nỗ lực lắp những thứ như vậy vào một mô hình khoa học đơn giản là sai lầm.

Khoa học: biết vị trí của bạn! Nó không phải là triết học.

(2022) Về quyền bá chủ phi lý của khoa học

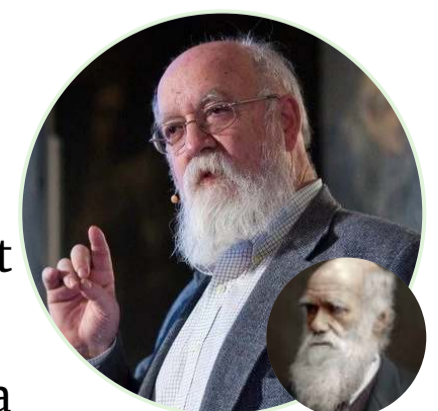
Nguồn: onlinephilosophyclub.com

Quan điểm này thách thức quan điểm cho rằng khoa học có thể hoàn toàn tách rời khỏi kinh nghiệm và giá trị của con người. Nó gợi ý rằng nỗ lực làm như vậy - để khẳng định một loại tính khách quan thuần túy - không chỉ sai lầm mà còn có khả năng nguy hiểm.

Daniel C. Dennett so với Hereandnow

Cuộc thảo luận diễn ra giữa Hereandnow và một người dùng khác (sau này được tiết lộ là nhà triết học nổi tiếng **Daniel C. Dennett**) minh họa cho sự chia rẽ sâu sắc trong tư tưởng triết học về vấn đề này. Dennett, đại diện cho một quan điểm khoa học hơn, bác bỏ nhu cầu tìm hiểu triết học sâu sắc hơn, nói rằng *tôi không hề quan tâm đến bất kỳ ai trong số những người đó*. Không có gì (^) khi được đưa ra danh sách các triết gia đã giải quyết những câu hỏi này.

Charles Darwin hay Daniel Dennett?

Cuộc trao đổi này nêu bật chính vấn đề cốt lõi của câu chuyện *phản khoa học* : việc coi việc nghiên cứu triết học là không liên quan hoặc thậm chí có hại cho tiến bộ khoa học.

Kết luận: Sự cần thiết phải xem xét kỹ lưỡng về mặt triết học

Câu chuyện phản khoa học, với những lời kêu gọi truy tố và trấn áp chủ nghĩa hoài nghi khoa học, thể hiện sự vượt quá nguy hiểm của thẩm quyền khoa học. Đó là một nỗ lực để thoát khỏi sự không chắc chắn cơ bản của thực tế bằng cách rút lui vào một sự chắc chắn được giả định theo kinh nghiệm. Tuy nhiên, sự chắc chắn này là viễn vông, dựa trên những giả định giáo điều không thể chịu đựng được sự xem xét kỹ lưỡng về mặt triết học.

Như đã khám phá sâu trong bài viết của chúng tôi về [thuyết ưu sinh](#), khoa học không thể đóng vai trò là nguyên tắc hướng dẫn cho cuộc sống vì nó thiếu nền tảng triết học và đạo đức cần thiết để giải quyết các câu hỏi về giá trị và ý nghĩa. Nỗ lực làm như vậy sẽ dẫn đến những hệ tư tưởng nguy hiểm như thuyết ưu sinh, vốn làm giảm sự phong phú và phức tạp của cuộc sống thành thuyết tất định sinh học đơn thuần.

- ▶ Chương [Khoa học và nỗ lực thoát khỏi đạo đức](#) đã chứng minh nỗ lực không ngừng trong nhiều thế kỷ của khoa học nhằm giải phóng chính nó khỏi triết học.
- ▶ Chương [Chủ nghĩa thống nhất: Giáo điều đằng sau thuyết ưu sinh](#) đã vạch trần sai lầm giáo điều làm nền tảng cho quan điểm cho rằng các sự kiện khoa học có giá trị mà không cần đến triết học.
- ▶ Chương [Khoa học như một nguyên tắc chỉ đạo cho cuộc sống?](#) tiết lộ tại sao khoa học không thể đóng vai trò là nguyên tắc hướng dẫn cho sự sống.

Câu chuyện phản khoa học hay *chiến tranh với khoa học* không thể hiện sự bảo vệ tính toàn vẹn của khoa học, mà là cuộc đấu tranh kéo dài hàng thế kỷ của khoa học để giải phóng chính nó khỏi triết học, như đã được khám phá sâu trong [bài báo về thuyết ưu sinh](#). Bằng cách tìm cách bịt miệng những câu hỏi triết học và đạo đức hợp pháp thông qua các tuyên bố dị giáo *phản khoa học*, cơ sở khoa học tham gia vào một hoạt động về cơ bản là giáo điều về bản chất và do đó có thể so sánh với cuộc đàn áp dựa trên cơ sở điều tra.

Như triết gia [David Hume](#) đã nhận xét một cách sắc sảo, các câu hỏi về giá trị và đạo đức về cơ bản nằm ngoài phạm vi nghiên cứu khoa học:

(2019) Khoa học và Đạo đức: Đạo đức có thể được suy luận từ các sự kiện của khoa học không?

Vấn đề lẽ ra phải được giải quyết bởi nhà triết học [David Hume](#) vào năm 1740: sự thật của khoa học không cung cấp cơ sở cho các giá trị. Tuy nhiên, giống như một số loại meme lặp đi lặp lại, ý tưởng rằng khoa học là toàn năng và sớm hay muộn sẽ giải quyết được vấn đề giá trị dường như sống lại với mọi thế hệ.

Nguồn: [Duke University: New Behaviorism](#)

Tóm lại, việc tuyên chiến với những người đặt câu hỏi về khoa học phải được thừa nhận về cơ bản là giáo điều. Giáo sư triết học **Justin B. Biddle** đã đúng khi lập luận rằng câu chuyện phản khoa học hoặc *chiến tranh với khoa học* vừa sai lầm vừa nguy hiểm về mặt triết học. Câu chuyện này không chỉ thể hiện mối đe dọa đối với việc tự do tìm hiểu mà còn đối với chính nền tảng của thực hành khoa học có đạo đức và việc theo đuổi kiến thức và hiểu biết rộng hơn. Nó đóng vai trò như một lời nhắc nhở rõ ràng về nhu cầu liên tục xem xét kỹ lưỡng về mặt triết học trong các nỗ lực khoa học, đặc biệt là trong các lĩnh vực nhạy cảm về mặt đạo đức như thuyết ưu sinh và GMO.

Được in trên 16 tháng 12, 2024

Tranh luận về GMO

Một quan điểm phê phán về thuyết ưu sinh

© 2024 Philosophical.Ventures Inc.